

De Europese ontbossingsverordening - European Deforestation Regulation - EUDR

De Europese ontbossingsverordening (EUDR) is gepubliceerd en gaat 29 juni 2023 officieel van kracht. Deze wet verplicht marktdeelnemers (bedrijven, handelaren) om alleen ontbossingsvrije risicoproducten, zoals soja voor veevoer en palmolie, op de EU markt te verkopen. Als zij dat niet kunnen garanderen, mag het product de EU-markt niet op.

Om ontbossing uit te sluiten is een robuust Due Diligence-systeem vereist, dat uitgaat van traceerbare en transparante ketens. De marktdeelnemers zullen vanaf 30 december 2024 moeten voldoen aan de eisen van de wet - 30 juni 2025 voor midden- en kleinbedrijf.

Hoewel de EUDR een mijlpaal is om ontbossingsvrije ketens te realiseren, is er een aantal tekortkomingen in de huidige wet die in de aankomende jaren tijdens reviews verbeterd kunnen worden. In dit factsheet leggen we uit om welke punten het gaat en in welk tijdsbestek deze verbeteringen gemaakt kunnen worden.

	TEKORTKOMING EUDR	RISICO'S	MOGELIJKHEID TOT VERBETERING
NATUURLIJKE ECOSYSTEMEN	Voor producten afkomstig uit andere ecosystemen dan bossen gaat de wet niet direct gelden. Producten die leiden tot natuurverwoesting in bijvoorbeeld savannes, graslanden en wetlands worden dus niet direct uitgesloten van de EU-markt, terwijl deze ecosystemen eveneens cruciaal zijn tegen klimaatopwarming en de biodiversiteitscrisis.	Voor de sojateelt wordt de Braziliaanse Cerrado in rap tempo vernietigd, terwijl dit de meest biodiverse savanne ter wereld is. Met deze wet kan deze natuurverwoesting doorgaan. Deze tekortkoming kan tevens het waterbed-effect veroorzaken: versnelde omzetting in landbouwgrond van andere natuurgebieden zoals de Cerrado, Chaco en Northern Great Plains, omdat deze grotendeels niet onder 'bossen' vallen.	Voor juli 2024 moet de EU-Commissie met een effectbeoordeling komen, en als nodig vergezeld van een wetgevingsvoorstel om het toepassingsgebied van deze verordening uit te breiden tot andere beboste gebieden. Pas met deze uitbreiding zal de wet de Braziliaanse Cerrado gaan beschermen. Voor juli 2025 moet de EU-Commissie een effectbeoordeling presenteren en als nodig vergezeld van een wetgevingsvoorstel om het toepassingsgebied van deze verordening uit te breiden tot alle cruciale ecosystemen, zoals graslanden, veengebieden en wetlands zoals de Braziliaanse Pantanal.
FINANCIËLE INSTELLINGEN	Financiële instellingen zijn niet in deze wet opgenomen.	Europese financiële instellingen (FI's) financieren dezelfde ontbossingsrisicosectoren als waarvoor de EUDR moet gelden. Zonder bindende wetgeving voor FI's kunnen Europese geldstromen straks blijven gaan naar bedrijven die bij ontbossing zijn betrokken.	Voor juli 2025 moet de EU-Commissie de rol van financiële instellingen evalueren in hoeverre hun geldstromen bijdragen aan ontbossing en aantasting van de bossen. Ook moet de Commissie beoordelen of er specifieke wetgeving moet komen voor financiële instellingen en als nodig, met een wetsvoorstel komen.
SCOPE VAN PRODUCTEN	Maïs is nu niet meegenomen in de wet, terwijl bekend is dat het een groot risico op ontbossing met zich meebrengt. Ook afgeleide producten die palmolie bevatten, en afgeleide producten van soja, zoals kippen- en varkensvlees, eieren, zuivel, waarbij soja is gebruikt in het veevoer, worden niert genoemd.	Als afgeleide producten niet in de wet worden opgenomen, kan (een deel van) de keten worden verplaatst om wetgeving te ontlopen. Dan worden niet meer de ruwe grondstoffen waarvoor de due diligence-verplichting geldt, afgezet op de Europese markt, maar worden de grondstoffen voortaan buiten de EU verwerkt, en komen dan alsnog op de markt. Daarmee ontstaat een oneerlijke situatie voor bijvoorbeeld Europese boeren die voor de vlees- en zuivelproductie alleen nog ontbossingsvrije soja mogen gebruiken, terwijl vlees van dieren gevoerd met foute soja buiten de EU dan nog wel op onze markt terecht kan komen, vaak ook voor een goedkopere prijs.	Voor juli 2025 moet de EU-Commissie met een effectbeoordeling komen, en als nodig vergezeld van een wetsvoorstel om het toepassingsgebied van deze verordening uit te breiden met andere grondstoffen. Het zal gaan over producten als maïs, evenals de afgeleide producten van bijvoorbeeld soja, zoals kippen- en varkensvlees (gevoerd met soja).
MENSENRECHTEN	De nieuwe wet verwijst weliswaar naar mensenrechten die worden beschermd door internationaal recht, arbeidsrechten en het beginsel van vrije voorafgaande en geïnformeerde instemming (FPIC). Maar het naleven van deze internationale afspraken geldt alleen voor productielanden die deze wetten ook daadwerkelijk hebben geratificeerd.	In landen waar het internationaal recht (nog) niet is geratificeerd, zullen deze internationale mensenrechten niet worden beschermd en geen deel uitmaken van de legaliteitsvereisten voor relevante producten en goederen.	Voor juli 2028 (binnen 5 jaar) na de inwerkingtreding van de wet moet de EU-Commissie een algemene evaluatie uitvoeren, waarin ook specifiek naar mensenrechten gekeken wordt.

TIJD LIJN

